

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/F.T.-01 /2 (Önaraştırma)

Karar Sayısı : 01-41/411-105

Karar Tarihi : 28.8.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Barış EKDİ, A. Ogün SARI, İbrahim AYDEMİR, Ali ARIÖZ

C- ŞİKAYET EDEN: - Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.

Turkcell Plaza Meşrutiyet Cad. NO:153 Tepebaşı/İstanbul

Temsilcisi: Prof.Dr. Arif ESİN

Akaretler Sıraevleri S.Seba Cad. No:67 Beşiktaş/İstanbul

D- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN

- Türk Telekomünikasyon A.Ş.

Turgut Özal Bulvarı 06103 Aydınlikevler/Ankara

E- DOSYA KONUSU: Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin "GSM hizmetleri alt yapısı sağlama" pazarındaki bazı faaliyetleri ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

F-İDDİALARIN ÖZETİ: Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turkcell) temsilcisi Prof.Dr. Arif ESİN ile yine Turkcell adına Avukat Orhan GEMİCİOĞLU ve Avukat Ümit AKIN tarafından gönderilen ve kurum kayıtlarına sırasıyla 14.2.2001 tarih, 737 sayı ve 18.7.2001 tarih, 3069 sayı ile giren şikayet dilekçelerinde özetle,

Türk Telekomünikasyon A.Ş. (Türk Telekom)'nin;

- Turkcell'e kiralık devreler için uyguladığı toptan alım indirimlerini tek taraflı olarak kaldırmak ve devre kiralıklarına % 250'ye yaklaşan oranlarda zam yapmak, bunun yanısıra yeni ücret tarifelerini sahibi olduğu Aycell isimli GSM İşletmecisi firmaya uygulamamakla GSM operatörleri arasında ayrımcılık yapmak,

- Tek taraflı olarak belirlediği ve hizmetin kalitesinde artışa yol açacak herhangi bir değişikliğe, yeni bir yatırıma dayanmayan yeni ücret tarifelerini uygulamaksızın altyapı ve tesislerine kiralama yapmamak ve Turkcell'in kendisine ait altyapı kurma taleplerini de reddetmek,

- Uyguladığı aşırı fiyat tarifeleri nedeniyle GSM hizmetlerinden yararlanan kullanıcılar aleyhine üretim, pazarlama ya da teknik gelişmenin kısıtlanması sonucunu doğuracak eylemlerde bulunmak,

suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddia edilmektedir.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.2.2001 tarih ve 737 sayılı yazı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 16.4.2001 tarih ve D2/1/F.T.-01/2 sayılı İlk İnceleme Raporu, 8.5.2001 tarih ve 01-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Önaraştırma kararı ve raportörlerin görevlendirilmesini müteakip, Turkcell adına Avukat Orhan GEMİCİOĞLU ve Avukat Ümit AKIN tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 18.7.2001 tarih ve 3069 sayı ile giren şikayet dilekçesi de bu önaraştırma dosyası çerçevesinde değerlendirilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.8.2001 tarih D2/2/B.E.-01/2 sayılı Önaraştırma Raporu 24.8.2001 tarih ve REK.0.06.00.00/66 sayılı Başkanlık önergisi ile 01-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, Türk Telekom A.Ş.'nin, özel devre ile altyapı ve tesislerin kullanılmasından alınan kira bedellerine yüksek oranlarda zam yapmak, GSM operatörleri arasında "Aycell" lehine ayrımcılık yapmak, özel devrelerin kira bedellerine ilişkin sözleşme süreleri vasıtasıyla yasal tekel süresinin sona ermesini takip eden dönemde de tekel konumunu fiilen sürdürmeye çalışmak, sahip olduğu santraller ve gayrimenkullerin bir kısmında bulunan GSM operatörlerine ait cihazları tahliye ederek veya GSM operatörlerinin özel devre, enerji vb. diğer altyapı taleplerini karşılamayarak GSM operatörlerinin faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığına, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğine dair yeterli kanıtı ulaşılamaması nedeniyle soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşü ifade edilmiştir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1.1. İlgili Pazar

1.1.1. Ürün Pazarı: Şikayete konu ihlal iddiaları, GSM altyapısı sağlanması konusunda Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin uygulamalarına ilişkindir. Dolayısıyla, ilgili ürün pazarı "*GSM hizmetleri alt yapısı sağlama*" pazarı olarak belirlenmiştir.

1.1.2. Coğrafi Pazar: GSM lisans sözleşmelerinde mobil telekomünikasyon hizmetinin tüm Türkiye çapında verileceğinin öngörülmüş ve telekomünikasyon altyapısının Türkiye sathında yaygınlaşmış olması nedeni ile ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak kabul edilmiştir.

1.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

1.2.1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin İlgili Ürün Pazarındaki Konumu

İlgili coğrafi pazarda Türk Telekom'un mevcut PSTN altyapısı kullanılmaksızın GSM operatörlüğü faaliyetinde bulunmak mümkün değildir. Bu durum dikkate alınarak, 1.8.1996 tarih ve 4161 sayılı Kanun'a istinaden Ulaştırma Bakanlığı ile Turkcell ve elsim arasında yapılan 27.4.1998 tarihli GSM lisans anlaşmasının

27. maddesinde, "*Türk Telekom ile işletmecisi arasındaki ilişkiler şebekeler arası irtibat ve işbirliği sözleşmesi ile düzenlenecektir*". hükmüne yer verilmiştir.

Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin 3.1.1. maddesinde "*Türk Telekom ücreti karşılığında, İşletmeciyi Türk Telekom'un tesisleri, yer ve diğer altyapı imkanlarından yarandıracak ve GSM santralleri, baz istasyonları, baz istasyon kontrol istasyonları ve İşletmeci Şebekesinin diğer ekipmanları arasındaki bütün bağlantılar ile İşletmeci Şebekesi ile Türk Telekom Şebekesi arasındaki bağlantıların transmasyon ortamını sağlayacaktır*" ifadesi yer almaktadır.

Yine Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin 3.1.4. maddesinde, "*Türk Telekom tarafından İşletmeciye kiralanan devreler işbu sözleşmenin EK.D çizelge 2'sine göre ücretlendirilecektir.*" hükmü yer almakta ve aynı sözleşmenin ekinde bulunan ücretler bölümünde ise, "*Türk Telekom tarife değişikliklerine gitmeden önce İşletmecinin istişari görüşünü alacaktır. Yukarıda belirtilen bütün ücretlerde Türk Telekom tarafından Yönetmelik uyarınca yapılacak değişiklik veya yeni düzenlemeler, bu sözleşmenin eki olacak ve belirtilen yeni ücretler geçerli olacaktır.*" denilmektedir.

Bahse konu yönetmelik, "*Katma Değerli Telekomünikasyon Hizmetleri Lisans Yönetmeliği*" adı altında 23.12.1995 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Ancak, bu yönetmelik 4502 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesini müteakip Ulaştırma Bakanlığı tarafından çıkarılan "*Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliği*" ile yürürlükten kaldırılmış ve 4673 sayılı Kanun ile de telekomünikasyon alanında düzenleme yapma görevi, dolayısıyla Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliği'nin yürütülmesi görev ve yetkisi Telekomünikasyon Kurumu'na devredilmiştir.

4502 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (c) bendinde, Türk Telekom'un altyapı taleplerini karşılamaına ilişkin hak ve yükümlükleri şu şekilde belirtilmiştir. "*Diğer İşletmecinin ve kişisel telekomünikasyon tesislerini kullanan şahısların ana telekomünikasyon şebekesine arabağlantı talepleri ve telekomünikasyon altyapı tesislerinden yararlanma ihtiyaçları, yukarıda belirtilen tekel süresi boyunca öncelikle Türk Telekom tarafından karşılanır. Türk Telekom'un bir işletmeci veya bir kişisel telekomünikasyon tesisi sahibinin altyapıdan yararlanma talebini karşılayamaması halinde, ilgili işletmeci veya kişisel telekomünikasyon tesisi sahibi gerekli altyapı tesisini ilgili imtiyaz sözleşmesi ya da telekomünikasyon ruhsatı hükümleri dairesinde kendi imkanları ile kurabilir veya Bakanlık bu altyapının kurulması hususunda imtiyaz veya telekomünikasyon ruhsatı verebilir.*" Bu hüküm kapsamında Türk Telekom dışında herhangi bir şirkete belirtilen anlamda ruhsat verilmemiştir. Dolayısıyla, Türk Telekom, GSM hizmetleri altyapısı sağlama piyasasında yasal tekel konumundadır.

Bu çerçevede, GSM sisteminin çalışması için gerekli olan ekipmanı büyük ölçüde bizzat karşılayan operatörler aşağıda belirtilen hizmetlerin yaklaşık tamamını Türk Telekom'dan temin etmektedirler:

- a) *Kiralık Devreler:* Özel veri devreleri adı da verilen bu birimler, baz istasyonları ile baz istasyonu merkezleri ve mobil şebeke santralleri ile diğer şebekeler santralleri arasındaki bağlantıları sağlamaktadır.
- b) *Altyapı Kiralama:* GSM operatörleri, santral ve/veya baz istasyon, baz kontrol istasyonu ve kule kurmak üzere Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mülkiyetinde ya da kullanımında olan yerlerin veya ekipmanın bir kısmını kiralamaktadırlar.

c) *Enerji Kullanımı*: Türk Telekom tesislerinde kurulan sistemler için bağımsız elektrik aboneliği mümkün değilse, Türk Telekom'dan bedeli karşılığı süzme sayaçla enerji verilmekte olup, enerjinin bedeli birim fiyata %40 işletme bedeli ve vergiler eklenerek hesaplanmaktadır.

2.2. Şikayet Konusu Olaylara İlişkin İnceleme ve Tespitler

Şikayete konu olan olaylar;

1. Özel devre ve altyapı kiralalarının fahiş oranlarda artırılması ve Aycell'e farklı uygulamada bulunarak ayrımcılık yapılması,
2. Türk Telekom'un özel devre kiralama sözleşmelerinin süreleri ile yasal tekel süresini fiili olarak uzatmak istemesi,
3. Türk Telekom'a ait santrallerden bir kısmındaki GSM operatörlerine ait cihazların tahliyesi vasıtasıyla GSM operatörlerinin faaliyetlerinin zorlaştırılması,
4. Turkcell'in özel devre ve diğer altyapı taleplerinin Türk Telekom'ca karşılanmaması,

olmak üzere dört ana başlık altında incelenmiştir.

2.2.1. Özel Devre ve Altyapı Kiralarının Fahiş Oranlarda Artırılması ve Aycell'e Farklı Uygulamada Bulunarak Ayrımcılık Yapılması

2.2.1.1. Özel Devrelere İlişkin Kira Bedelleri

Özel devre, GSM şebekesindeki baz istasyonları ile baz istasyonu kontrol merkezi, mobil şebeke santralleri ve diğer şebekelerin santralleri arasında arabağlantıların sağlanması amacıyla; Türk Telekom'dan kiralanan, 24 saat kullanıcının hizmetine tahsis edilen, aylık bazda kiraya tabi, Türk Telekom santralinde ayrı bir numara işgal etmeyen data ve ses iletim hatlarına verilen genel isimdir.

Şebekelerarası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin 3.1.1. maddesinde, Türk Telekom'un ücreti karşılığında işletmeciyi Türk Telekom'un tesislerinden, yer ve diğer alt yapı imkanlarından yararlandıracağı ve GSM santralleri, baz istasyonları, baz istasyon kontrol istasyonları ve işletmeci şebekesinin diğer ekipmanları arasındaki bütün bağlantıları ile işletmeci şebekesi ile Türk Telekom şebekesi arasındaki bağlantıların transmisyon ortamını sağlayacağı ifade edilmiştir.

Aynı Sözleşme'nin 3.1.4. maddesinde ise, "*Türk Telekom tarafından İşletmeciye kiralanan devreler işbu sözleşmenin EK.D çizelge 2'sine göre ücretlendirilecektir.*" hükmü yer almaktadır. Sözleşme ekinde bulunan

Çizelge 2, 4.1. maddesinde aynen, "*İşletmeci, santralleri ile baz istasyonları, baz istasyon kontrol istasyonları ve İşletmeci şebekesinin diğer ekipmanları arasındaki bütün bağlantılar ile İşletmeci şebekesinden Türk Telekom şebekesine doğru yapılan bağlantıları için Türk Telekom'un mevcut tarifesi uygulanacak ve mevcut tarife aynen yansıtılacaktır. Türk Telekom tarife değişikliklerine gitmeden önce İşletmecinin istişari görüşünü alacaktır. Yukarıda belirtilen bütün ücretlerde Türk Telekom tarafından Yönetmelik uyarınca yapılacak değişiklik veya yeni düzenlemeler, bu sözleşmenin eki olacak ve belirtilen yeni ücretler geçerli olacaktır.*" denilmektedir. Bunun yanı sıra, 23.12.1995 tarih ve 22502 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanan Katma Değerli Telekomünikasyon Hizmetleri Lisans Yönetmeliği uyarınca Türk Telekom tarifelerde değişiklik yapabilir.

Ancak, bu yönetmelik 4502 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesini müteakip Ulaştırma Bakanlığı tarafından çıkarılan "*Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliği*" ile yürürlükten kaldırılmış ve 4673 sayılı Kanun ile telekomünikasyon alanında düzenleme yapma görevlerinin tamamı Telekomünikasyon Kurumu'na devredilmiştir. Telekomünikasyon Kurumu ise, 23.7.2001 tarihinde Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin hizmetlerine ilişkin tarifelerin 23.7.2001 tarihinden itibaren Telekomünikasyon Kurumu tarafından onaylanacağına dair 2001/247 sayılı kararı almıştır.

Bu çerçevede, Turkcell ve Türk Telekom'dan alınan veriler doğrultusunda, 1.8.1998 -1.7.2001 tarihleri arasında özel devrelere ilişkin kiralardaki değişikliklerin aşağıdaki şekilde gerçekleştiği tespit edilmiştir:

Türk Telekom, 2, 8, 34 ve 155 Mb/s'lik hatlar için, o dönemde geçerli olan tarifeler (kira bedelleri) üzerinden 1998 yılı sonuna kadar GSM operatörlerine %70 oranında bir indirim yapmış; 18.12.1998 tarihinde özel devrelere ilişkin kira bedelini %56 ila %233 oranında bir defa artırmıştır. Aynı zamanda bu düzenleme ile GSM operatörlerine uygulanan indirim oranını %70'den %60'a düşürmüştür.

Bu tarihten yaklaşık on ay sonra 1.10.1999 tarihinde kira bedellerine, 155 Mb/s'lik devre istisna olmak üzere, devrelerin niteliğine göre %8 ila %80 oranında zam yapılmış, bunun yanısıra bazı devrelerin kiralarda ise %2 ila %49 arasında indirim yapılmıştır. 34 Mb/s'lik devre hariç olmak üzere, 1.10.1999 - 18.1.2001 tarihleri arasındaki 14 ay boyunca kiralık devrelere zam yapılmamış; yalnız, GSM operatörlerine uygulanan %60 oranındaki indirim 1.7.2000 tarihi itibarıyla kaldırılmıştır. 18.1.2001'de ise KDV artışına paralel %7'lik bir zam yapılmıştır.

Nisan 2001 itibarıyla özel devre kira bedelleri kontör ücretine bağlı hale getirilmiştir. Bu çerçevede, Nisan 2001'de tarifelere %56-95 oranında zam yapılmış, aynı ay kontör ücretinin %6 oranında artmasına paralel olarak özel devre kira bedelleri de %6 oranında artmıştır. Mayıs 2001 tarihindeki artış oranı %11, Temmuz 2001 tarihindeki artış oranı ise %1'dir.

Turkcell'in 1.8.2001 tarih ve 3249 sayılı yazısında, Aralık 2000 itibarıyla Arabağlantı Sözleşmesinin yapıldığı Nisan 1998 tarihine göre, farklı konum ve kademelerdeki 2 Mb/s kiralık hatlarda fiyat tarifesi artışının ABD Doları bazında 79 ile % 1573 arasında, TL bazında ise % 396 ile % 4530 arasında olduğu öne sürülmüştür.

Türk Telekom'un 8.8.2001 tarih ve 5657 sayılı yazısında ise, 2 Mb/s'lik devrenin kira bedelinin lisans tarihi olan 1998'den itibaren TL bazında %330 oranında arttığı (920.000.000 TL'den 3.964.800.000 TL'ye ulaştığı), ancak ABD Doları bazında %30'luk bir düşüşün olduğu (4269'den 2952 ABD Doları'na gerilediği) ifade edilmiştir. Aynı yazıda,

- 1.10.1999'dan bugüne kadar Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE)'nin kümülatif artışının %120 olduğu, kontöre ve devre kiralıklarına TÜFE oranında zam yapıldığı,

- 2 Mb/s hızındaki şehirlerarası özel devre kira ücretinin İspanya'da 10865, İtalya'da 8284, Yunanistan'da 8959, İngiltere'de 7411, ABD'de 4837, Türkiye'de ise 2952 ABD Doları olduğu;
- Turkcell'in Ankara 9. ve Telsim'in Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne başvuruları neticesinde alınan yürütmeyi durdurma kararı uyarınca adı geçen şirketlere Nisan 2001 dönemine ilişkin zamlı tarifenin uygulanmadığı;
- Telsim'in başvurusu üzerine Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 27.10.2000 tarihinde almış olduğu karar uyarınca Telsim'e %60'lık indirim uygulanmasına devam edildiği belirtilmiştir.

Dosya mevcudunda raportörlerce Türk Telekom A.Ş. İşletme Daire Başkanı ile yapılan görüşmede, Aycell'e herhangi bir avantaj sağlanmasının söz konusu olmadığı ve Aycell'in de verilen hizmetlerden diğer operatörlerle aynı şartlar altında yararlanabileceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan yer, tesis, enerji, kule, soğutma tesisleri gibi altyapı hizmetleri ile transmisyon sistemlerinin sağlanmasına ilişkin olarak Türk Telekom ile Aycell arasında 6.2.2001 tarihinde bir protokol imzalanmıştır.

Bu Protokol'ün 3. maddesinde *"Türk Telekom A.Ş. Aycell A.Ş.'nin talebini mevcut mevzuat hükümleri doğrultusunda karşılayacaktır. Yapılan işlerin bedelleri Aycell A.Ş.'ye fatura edilecektir. Bu konularda Türk Telekom A. Ş.'nin meri mevzuat ve işlemleri geçerli olacaktır."* İfadesine yer verilmiştir.

2.2.1.1.1. Değerlendirme

Turkcell'in şikayet dilekçelerinde Türk Telekom'un 16.5.2000 tarih ve 5202 sayılı genelgeyle indirim oranlarını tek taraflı olarak değiştirdiği, devre kiralıklarına %250'ye varan oranlarda zam yaptığı ve Aycell'e avantaj sağladığı iddia edilmektedir.

Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin ekinde bulunan Çizelge 2'nin *"Türk Telekom'un mevcut tarifesi uygulanacak ve mevcut tarife aynen yansıtılacaktır."* şeklindeki 4.1. madde hükmüne rağmen, 18.12.1998 tarihine kadar Türk Telekom GSM operatörlerine mevcut tarifeler üzerinden %70 oranında indirim uygulamış, anılan tarihte %60 oranına düşürülen indirim, 1.7.2000 tarihi itibarıyla kaldırılmıştır. %60 indirim oranının kaldırılması, GSM operatörlerinin ödedikleri özel devre kira bedellerine %250 oranında bir artış olarak yansımış (operatörler daha önce 100 TL.'lik tarife üzerinden %60'lık indirim ile 40 TL. kira ödedikleri devre için bu defa 100 TL. ödemek durumunda kalmışlardır.), 1.10.1999 tarihinde kira bedellerine devrelerin niteliğine göre (155 Mb/s'lik şehirlerarası devre istisna olmak üzere) %8 ila %80 oranında zam yapılmış, bunun yanısıra bazı devrelerin kiralıklarında ise %2 ila %49 arasında indirim yapılmıştır. 34 Mb/s'lik devre hariç olmak üzere, 1.10.1999 - 18.1.2001 tarihleri arasındaki 14 aylık dönemde kiralık devrelere zam yapılmamış; 18.1.2001'de ise KDV artışına paralel %7'lik bir zam yapılmıştır. Nisan 2001'de özel devre kira bedellerinin kontöre endekslenmesiyle birlikte tarifelere %56-95 oranında zam yapılmış, aynı ay kontör ücretinin %6 oranında artmasına

paralel olarak özel devre kira bedelleri de %6 oranında artmıştır. Mayıs 2001 tarihindeki artış oranı %11, Temmuz 2001 tarihindeki artış oranı ise %1'dir.

Türk Telekom yetkililerince söz konusu zamlara ilişkin olarak, maliyet muhasebesi sistemine sahip olmamaları nedeniyle, mevcut durumu korumak amacıyla zam yapma yoluna gidildiği ve kriter olarak TÜFE'nin dikkate alındığı, başlangıçta uzun zaman aralıklarıyla büyük oranda zam yapıldığı, ancak Nisan 2001 tarihi itibarıyla kira bedellerinin kontöre bağlandığı belirtilmiştir.

Bu çerçevede fiyat hareketlerinin incelenmesi sonucunda, Türk Telekom'un talep ettiği kira bedellerinin "fahiş" olduğu, veya "fahiş oranda" zam yapıldığı ve dolayısıyla hakim durumunu kötüye kullandığı yönünde yeterli bulguya rastlanmamıştır.

Bunun yanı sıra, Turkcell'in Ankara 9. ve Telsim'in Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'ne başvuruları neticesinde alınan yürütmeyi durdurma kararları uyarınca, adı geçen şirketlere Nisan 2001 dönemine ilişkin zamlı tarifenin uygulanmadığı; Telsim'in başvurusu üzerine Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 27.10.2000 tarihinde almış olduğu karar uyarınca Telsim'e %60'lık indirim uygulanmasına devam edildiği anlaşılmıştır.

Diğer yandan, Telekomünikasyon Kurumu'nun 4673 sayılı Kanun'a istinaden, 23.7.2001 tarihinde, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin hizmetlerine ilişkin tarifelerin 23.7.2001 tarihinden itibaren Telekomünikasyon Kurumu tarafından onaylanacağına dair karar aldığı görülmektedir.

Özel devre kira bedellerine ilişkin olarak açıklığa kavuşturulması gereken bir diğer husus, Türk Telekom'un Aycell'den diğer GSM operatörlerine oranla daha düşük bir kira bedeli talep etmek suretiyle ayrımcılık yaptığı iddiasıdır.

Yer, tesis, enerji, kule, soğutma tesisleri gibi altyapı hizmetleri ile transmisyon sistemlerinin sağlanmasına ilişkin olarak Türk Telekom ile Aycell arasında 6.2.2001 tarihinde imzalanan protokolün 3. maddesinde *"Türk Telekom A.Ş. Aycell A.Ş.'nin talebini mevcut mevzuat hükümleri doğrultusunda karşılayacaktır. Yapılan işlerin bedelleri Aycell A.Ş.'ye fatura edilecektir. Bu konularda Türk Telekom A.Ş.'nin meri mevzuat ve işlemleri geçerli olacaktır."* ifadesi yer almaktadır. Türk Telekom A.Ş. yetkilileri tarafından Aycell'e herhangi bir avantaj sağlanmasının söz konusu olmadığı ve Aycell'in de verilen hizmetlerden diğer operatörlerle aynı şartlar altında yararlanabileceği belirtilmiştir. Önaraştırma döneminde Aycell'in faaliyete geçmemiş olması nedeniyle, Aycell'e fiilen uygulanan özel devre kira bedelini tespit etmek mümkün olmamış; yukarıda yer verilen protokol hükmüne aykırı ve Türk Telekom A.Ş. yetkililerinin beyanının aksi yönünde herhangi bir kanıt rastlanılmamıştır.

2.2.1.2. Altyapı ve Tesis Kirası İle Enerji Bedelleri

4502 sayılı Kanun'un 2(c) maddesi, diğer işletmecilerin ve kişisel telekomünikasyon tesislerini kullanan şahısların ana telekomünikasyon şebekesine ara bağlantı taleplerinin ve telekomünikasyon alt yapı tesislerinden yararlanma ihtiyaçlarının, belirlenen tekel süresi boyunca öncelikle Türk Telekom tarafından karşılanacağını hüküm altına almıştır.

Aynı hükmün devamında Türk Telekom'un, bir işletmecinin veya bir kişisel telekomünikasyon tesisi sahibinin alt yapı talebini karşılayamaması halinde, talebi karşılanmayan tarafın, gerekli alt yapı tesisini ilgili imtiyaz sözleşmesi ya da telekomünikasyon ruhsatı hükümleri çerçevesinde kendi imkanları ile kurabileceği veya Ulaştırma Bakanlığı'nın bu alt yapının kurulması hususunda imtiyaz veya telekomünikasyon ruhsatı verebileceği belirtilmiştir.

Bu çerçevede, Türk Telekom'dan kiralanan altyapı hizmetleri santral, baz istasyon, baz kontrol istasyon ve kule kurmak üzere Türk Telekom'un mahallerindeki tesislerden faydalanılan hizmetlerdir. Bunlar için yer kira bedeli, kule kira bedeli, BTS enerji bedeli ve enerji muvafakatname bedeli ödenmektedir.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından 28.3.2001 tarih ve 24356 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre, Türk Telekom, kendi alt yapısından yararlanma taleplerini ve bu taleplere verdiği cevapları, cevap tarihinden itibaren 7 iş günü içerisinde Telekomünikasyon Kurumu'na gönderir. Telekomünikasyon Kurumu, ilgili telekomünikasyon alt yapısının niteliğine göre bir imtiyaz sözleşmesi akdedilmesi veya bir telekomünikasyon ruhsatı verilmesi hususunda görüşünü Bakanlığa bildirir. Bakanlığın yetkilendirme işlemlerini, Türk Telekom'un talebi karşılayamadığı günden itibaren 45 iş günü içinde başlatması gerekmektedir. Bu süreçte yetki belgesi verilecek işletmeci çıkmaz ise, Bakanlık asgari hizmet konu ve kapsamlarını da göz önünde bulundurarak talebi tekrar değerlendirir, anılan hizmet, asgari hizmetler kapsamında ise, Türk Telekom söz konusu telekomünikasyon alt yapısını yapmak zorundadır. Hizmetin asgari hizmetler kapsamında olmaması durumunda Bakanlık, söz konusu telekomünikasyon alt yapısını yapması için talep sahibine yetki belgesi verebilir.

Turkcell ve Ulaştırma Bakanlığı arasında imzalanan İmtiyaz Sözleşmesi'nin "Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi" başlıklı 27. maddesinde, Türk Telekom ile işletmeci arasındaki ilişkilerin *Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi* ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Turkcell ile Türk Telekom arasında imzalanan Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin 3.1.1. maddesinde, *Türk Telekom'un ücreti karşılığında, işletmeciyi, Türk Telekom'un tesislerinden, yer ve diğer alt yapı imkanlarından yararlandıracağı*, GSM santralleri, baz istasyonları, baz istasyon kontrol istasyonları ve işletmeci şebekesinin diğer ekipmanları arasındaki bütün bağlantıları ile işletmeci şebekesi ile Türk Telekom şebekesi arasındaki bağlantıların transmisyon ortamını sağlayacağı ifade edilmiştir.

Aynı sözleşmenin Türk Telekom'a ait yerleşim alanlarındaki taşınmaz malların kiraya verilmesine ilişkin ilave 3.A.1. maddesinde *"Türk Telekom'a ait yerleşim alanlarındaki gayrimenkullerin kira bedellerinin tespit edilmesi; Emlak Bankasının o mahalde bulunan birimine yaptırılacak ekspertiz sonucu alınacak ekspertiz raporuna, Emlak Bankasının ekspertiz yapmadığı veya Emlak Bankası birimlerinin bulunmadığı mahallerde Sanayi ve Ticaret Odası Başkanlığına bağlı birimlerden alınacak rayiç belgelerine, her iki ünitenin bulunmadığı mahallerde ise, o mahalde bulunan Türk Telekom birimlerinde görev yapan 3 ve İşletmecinin 1 elemanından*

oluşacak rayiç tespit heyetince hazırlanacak rapora göre tespit edilecektir." ifadesi yer almaktadır.

Yukarıda yer alan düzenleme çerçevesinde, Türk Telekom'a ait gayrimenkullerden yararlanılması karşılığında ödenecek kira bedelleri her il ve ilçeye göre farklılık göstermektedir.

Diğer yandan, Türk Telekom, altyapı hizmetlerinden yararlanılmasına ilişkin olarak 20.6. 2001 tarih ve 714 sayılı genelge ile operatörlere yeni bir yönetmelik yayınladığını bildirmiştir. Bu yönetmelikte, önceki yönetmelikten farklı olarak, yararlanılan tesisin bulunduğu yere göre değişen ve ekspertiz raporuna göre belirlenen kira bedelleri yerine, sabit bedeller getirilmesine karar verilmiştir. Yeni yönetmeliğe göre, kira bedelleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- *Yer kullanım ücreti: 300 ABD Doları/M2 (Bina içi-R/L istasyonlarında)*
- *Yer kullanım ücreti: 150 ABD Doları/M2(Bina dışı-R/L istasyonlarında)*
- *Yer kullanım ücreti: 150 ABD Doları/M2(Bina içi/Bina dışı-Büyükşehir belediyesi-Metropoliten il sınırları dahilinde-santral merkezlerinde)*
- *Yer kullanım ücreti: 120 ABD Doları/M2(Bina içi/Bina dışı-Büyükşehir belediyesi-Metropoliten il sınırları haricinde-santral merkezlerinde)*
- *TT'dan bağımsız DDF çatısı için yer kullanım ücreti: 50 ABD Doları/0.5 M2(her yerde)*
- *TT'a bağımlı DDF çatısı (arabağlantı için) için yer kullanım ücreti: Ücretsiz*

Bu Genelge'nin dağıtım kısmında Turkcell, Telsim, İş-Tim ve Aycell firmaları yer almaktadır.

2.2.1.2.1. Değerlendirme

Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin ne şekilde uygulanacağı, Türk Telekom'un tesislerinden yararlanma bedelini tek başına belirleyip belirleyemeyeceği veya bunun Sözleşme'nin tek taraflı olarak değiştirilmesi anlamına gelip gelmeyeceği rekabet hukukunun konusunu oluşturmamaktadır.

Kira bedellerinin bu şekilde belirlenmesinin ve Türk Telekom'un yüksek kira bedeli talep etmesinin rekabet hukuku ile ilişkisini kurabilmek için öncelikle, Türk Telekom'un işletmecileri söz konusu tesislerden yararlandırmasının zorunlu olup olmadığı, bu yerlerin alternatiflerinin bulunup bulunmadığı değerlendirilmelidir. Bu açıdan bakıldığında, Türk Telekom'un baz istasyonları birbirleri arasında, baz istasyonları ile santraller arasında ve GSM operatörlerinin çeşitli birimleri arasında transmisyonu sağlama konusunda tekel olduğu, bu nedenle transmisyonu sağlama zorunluluğunun bulunduğu ve GSM operatörlerinin söz konusu hizmeti Türk Telekom'dan almak zorunda oldukları bilinmektedir. Ancak, Türk Telekom'un kendi gayrimenkullerinin içinde GSM operatörleri için yer, enerji, ekipman sağlama yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, GSM operatörlerinin kendi ekipmanı (özellikle baz istasyonları) için özel mülklerden kira bedeli karşılığında yararlandıkları, hatta, İş-Tim'in (Aria) Türk Telekom santrallerini/gayrimenkullerini kullanmadığı bilinmektedir.

Özetle, Türk Telekom'un kendi gayrimenkullerinde sağladığı yerlere ilişkin olarak GSM operatörlerinden talep ettiği kira bedelinin yüksek olması tek başına bir rekabet ihlali değildir.

Diğer yandan, Türk Telekom'un gayrimenkullerinde yer kiralama konusunda Aycell lehine ayrımcılık yaptığı da iddia edilmektedir. Türk Telekom'un kendi gayrimenkullerindeki yerlerin bir kısmını Aycell'e daha ucuza kiralaması, diğer GSM operatörleri karşısında Aycell'e açık bir rekabet avantajı kazandıracaktır. Türk Telekom'un transmisyonda tekel konumunda olduğu, ancak GSM operatörlerini santrallerinden yararlandırıp yararlandırmamakta serbest olduğu ve operatörlerin alternatif yerlerden de yararlanabilecekleri dikkate alındığında, gayrimenkulün kiralanmasında Türk Telekom'un hakim durumda bulunduğundan söz etmek mümkün görünmemektedir. Ancak, Türk Telekom santralının dışına ekipman yerleştirilmesi halinde santral ile GSM operatörünün ekipmanı arasındaki bağlantının sağlanması, yine Türk Telekom'un transmisyon hatları vasıtasıyla, yani Telekom'un tekel hakkına sahip olduğu bir alanda gerçekleşecektir.

Türk Telekom'un, altyapı hizmetlerinden yararlanılmasına ilişkin olarak 20.6.2001 tarih ve 714 sayı ile yayınladığı, ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan yönetmeliğin dağıtımına ilişkin genelgede, Turkcell, Telsim, İŞ-TİM ve Aycell firmalarının adı yer almaktadır. Bu aşamada, Turkcell ve Telsim'den Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin ilave 3.A.1. maddesi uyarınca kira bedeli talep edilmektedir. Bunun yanısıra Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği

Sözleşmesi'nin ilave 3.A.1. maddesindeki benzer hükümleri içeren bir protokol de Aycell'in imzasına sunulmak üzere hazırlanmıştır. Bu çerçevede, altyapı tesis kirası ve enerji bedelleri açısından Aycell lehine ve diğer GSM operatörleri aleyhine ayrımcılık yapıldığına dair herhangi bir kanıt elde edilememiştir.

2.2.2. Türk Telekom'un Özel Devre Kiralama Sözleşmelerinin Süreleri İle Yasal Tekel Süresini Fiili Olarak Uzatmak İstemesi

Turkcell tarafından 1.8.2001 tarih ve 3249 sayı ile gönderilen yazıda, Türk Telekom'un işletmeleri 7 yıllık sözleşmeler yapmaya zorlayarak, 31.12.2003 tarihinden sonra da transmisyon tekelini fiilen elinde bulundurmak istediği iddia edilmektedir.

Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin, Çizelge 2, 4.1. maddesinde, Türk Telekom'un mevcut tarifesinin uygulanacağı ve mevcut tarifenin aynen yansıtılacağı belirtilmesine rağmen, GSM operatörlerine 18.12.1998 tarihine kadar %70 indirim yapıldığı anlaşılmıştır.

Türk Telekom tarafından yayımlanan 16.5.2000 tarih ve 5202 sayılı Genelge ile özel devrelere uygulanan indirim oranları kiralanan devre sayısı ve sözleşme süresine göre yeniden düzenlenmiştir. Bu genelge uyarınca, indirim oranları aşağıdaki tabloda yer aldığı şekildedir:

2 Mb/s ve üzeri devreler için	Sözleşme Süreleri		
	3 yıl	5 yıl	7 yıl
Toplam Devre Sayısı:			
0-99	5%	10%	15%
100-499	10%	15%	20%
500 ve üzeri	15%	20%	25%

Genelgede bu indirim oranlarının 1.7.2000 tarihinden itibaren uygulanacağı, bu tarihe kadar eski uygulamaya devam edileceği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra,

Tarafların sözleşmeyi süresinden önce feshetmeleri halinde, cezai şart olarak verilen indirimın geri alınması hükme bağlanmıştır. Bu çerçevede, 500 devreden fazlasını kiralayan GSM operatörleri yaptıkları sözleşmenin süresine göre %15 ila %25 arasında bir indirim alma hakkı kazanacaklardır.

Türk Telekom A.Ş. yetkililerince de, Avrupa Topluluğu'nda en fazla indirim % 20 seviyesinde olduğu, kiralık hat ücretlerinde son on yılda ABD Doları bazında değişim dikkate alındığında Türkiye'deki ücretlerin Avrupa'nın gerisinde kaldığı ve indirimlerin tüm aboneler için geçerli olduğu ifade edilmiştir.

2.2.2.1. Değerlendirme

Hakim durumda olan bir firmanın ürün veya hizmetlerinin bedelinde süreye bağlı olarak indirim yapması, mevcut rakiplerin faaliyetlerini zorlaştırma veya potansiyel rakiplerin pazara girişlerini engelleme amacını taşıyabilir. Bu çerçevede, Türk Telekom'un 2004 yılı başına kadar ses iletiminde tekel hakkına sahip olacağı, ancak 4673 sayılı Kanun uyarınca, Türk Telekom'un sermayesindeki kamu payının %50'nin altına düşmesinden itibaren tekel hakkının ortadan kalkacağı dikkate alınmalıdır.

Dosya mevcudunda yapılan incelemeler sonucunda, 3, 5 ve 7 yıllık sözleşmelere uygulanan ve %5 ila %25 arasında değişen indirim oranlarının ve işletmeleri sözleşmelere bağlı kılmak amacıyla uygulanan cezai şartın, piyasaya girmek isteyen rakipleri caydıracak nitelikte olduğuna dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. İlgili pazarda, teknolojinin hızla değişmesi nedeniyle devrelerin taşıma kapasitelerinin sürekli olarak arttığı, mevcut devrelerin kısa sürede atıl kalma riski ile karşı karşıya bulunduğu ve piyasanın bu özelliğine rağmen GSM operatörlerinin halihazırda sözleşmelerini 7 yıl üzerinden yaptıkları ve kapasite artırımları söz konusu olduğunda, daha yüksek kapasiteli bir devre kiralarak, cezai şart ödemek pahasına daha düşük kapasiteli devreleri iptal ettikleri dikkate alındığında, sözleşme sürelerinin uzun olmasının piyasada etkin bir şekilde faaliyet gösterebilecek teşebbüsler açısından caydırıcı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumun aynı zamanda, Türk Telekom'un, süreye bağlı indirimlerin "yapılan yatırımın maliyetlerini karşılamadan devre dışı kalmasını önleme amacı" taşıdığı şeklindeki açıklaması ile de uygunluk arzettiği görülmektedir. Dolayısıyla, özel devre kiralarda sözleşme süresine bağlı olarak indirim yapılmasının piyasaya girişi engelleyeceğine dair herhangi bir kanaat oluşmamıştır.

2.2.3. Türk Telekom'un Santrallerinden Bir Kısımındaki GSM Operatörlerine Ait Cihazların Tahliyesi Vasıtasıyla GSM Operatörlerinin Faaliyetlerinin Zorlaştırılması

Türk Telekom'un, 11.7.2001 tarih ve 1258 sayılı yazısı ile Turkcell'den, İzmir'de 14, Ankara'da 15, İstanbul'da 17, Denizli'de 4, Gaziantep'te 6, Kırklareli'nde 2, Eskişehir'de 1, Kocaeli'de 2, Muğla'da 3, Antalya'da 4, Adana'da 1 olmak üzere toplam 69 Türk Telekom binasında bulunan cihazlarını, Türk Telekom'un ihtiyacına binaen Şebekeler Arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmesi'nin "*Türk Telekom'ca tahsis edilen gayri menkule ihtiyaç duyulması halinde tahliye için işletmeciye altı aydan az olmamak üzere makul bir süre verilir. İşletmeci bu süre içinde gayrimenkulu tahliye*

edecektir" hükmünü taşıyan EK-D İlave 3.A.1. maddesi uyarınca, 2.1.2002 tarihine kadar tahliye etmesi talep edilmiştir.

Bunun yanı sıra, Türk Telekom'un 12.7.2001 tarih ve 1264 sayılı yazısı ile, Telsim'den İzmir'de 14, İstanbul'da 19, Ankara'da 17, Denizli'de 5, Gaziantep'de 6, Kırklareli'de 1, Kocaeli'de 4, Muğla'da 3, Antalya'da 6 olmak üzere toplam 75 Türk Telekom binasında bulunan BTS, BSC, PCU ve minilink cihazlarını çıkarması istenmiştir.

Turkcell ve Telsim'den boşaltılması istenen 144 adet Türk Telekom santralinde yer alan cihazlardan İstanbul -Acıbadem ve Adana- Mahfesiğmaz santralindekiler GSM operatörleri açısından önem taşımaktadır (MSC). Bunların haricindekiler ise, radyolink ve baz istasyonlarıdır.

Türk Telekom tarafından gönderilen 9.8.2001 tarih ve 1373 sayılı yazıda, sadece bir işletmecinin kesin olmamakla birlikte 7000-10000 civarında yurt genelinde istasyonu bulunduğu, dolayısıyla boşaltılması istenen yer sayısının toplam rakam içinde küçük bir oran oluşturduğu belirtilmiştir.

Raportörlerce konuya ilişkin olarak Ankara'da bulunan Çayyolu, Ümitköy ve Balgat santrallerinde 10.8.2001 tarihinde yapılan yerinde incelemelerde, her üç santralin amiri de Turkcell ve Telsim'e ait radyo baz istasyonlarının boşaltılması yönünde kendilerine bir talimat gelmediğini, kendilerinin de bu yönde bir talepleri olmadığını ifade etmişlerdir. Her üç santralde de Aycell'e ait baz istasyonlarının yerleştirilmesine dönük ön çalışmaların tamamlandığı, Çayyolu ve Balgat santrallerinde yerleştirme işleminin tamamlanmış olduğu, ancak bunların henüz faaliyete geçmediği ifade edilmiştir. İncelemede bulunulan Türk Telekom Ümitköy ve Balgat santrallerinde yer sıklığı bulunduğu, Çayyolu santral binasında ise böyle bir sıklığın olmadığı belirtilmiştir.

2.2.3.1. Değerlendirme

Türk Telekom'un kendi santrallerinde GSM operatörlerine yer tahsis etme zorunluluğu yoktur. Ancak, PSTN şebekesine erişimin kolay ve daha ucuz olması nedeniyle GSM operatörleri Türk Telekom santrallerinden yararlanmayı tercih etmektedirler.

Türk Telekom'un transmision hatlarında yasal tekel olduğu anlaşılacakla beraber, santrallerde teçizat için yer sağlama hususunda zorunluluğu bulunmamaktadır. GSM operatörlerinin tahliye talep edilenlerin dışındaki birçok santralde ve özel mülkte faaliyet gösterdikleri, Türk Telekom'un Ağustos 2001 tarihi itibarıyla santrallerinden bazılarında GSM operatörlerinin yer ve enerji taleplerine olumlu cevap verdiği, tahliye edilmesi istenilen yerlerin üçünde yapılan incelemelerde, bu bölgelerin gelişmeye, şehirleşmeye açık olduğu, Türk Telekom'un bu bölgelerde kendi hizmetlerini gerçekleştirmek için alana ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Bunların yanısıra, Türk Telekom'un söz konusu davranışının GSM operatörlerinin faaliyetlerini kesintiye uğratmak amacıyla veya Aycell'e avantaj sağlamak amacıyla yapıldığına dair somut bir delile ulaşılmamıştır.

2.2.4. Turkcell'in Özel Devre ve Diğer Altyapı Taleplerinin Karşılanmaması

Türk Telekom'un GSM işletmecilerince talep edilen, arabağlantının sağlanmasında kullanılan özel devrelerin temini dışında işletmecilerin diğer taleplerini karşılama zorunluluğu bulunmamaktadır. Nitekim Türk Telekom A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından 25.10.2000 ve 210 sayılı ile Türk Telekom İl Müdürlüklerine Türk Telekom binalarında, yabancı kurum ve kuruluşlara yer tahsis edilmemesini isteyen bir yazı gönderilmiştir. Bu yazıda aynen, "*Şirketimizde ileride yapılacak olan yatırımlar gözönünde bulundurularak, yer sıkıntısı olan ve olabilecek Şirketimize ait binalarda, kulelerde ve Şirketimize tahsis edilmiş Posta binalarında bulunan salonlarda ileride montajı yapılacak olan teçhizat ve ekipmanlar için gereksinim duyulacak yerlerin ve tüketilecek enerjinin şimdiden tahsis edilmesi ve yabancı kurum ve kuruluşlara (GSM işletmecileri dahil) yer tahsis edilmemesi hususunda gereğini rica ederiz.*" denilmektedir.

28.1.2001 ve 12.6.2001 tarihli yazılarda Telsim'in enerji ve yer talepleri Türk Telekom tarafından reddedilmiştir.

Van Telekom İl Müdürlüğü, 13.11.2000 tarihli bir yazıyla, ve 25.10.2000 tarihli ve 210 sayılı emre istinaden, Turkcell'in Telekom binalarındaki yerlerde enerji, kule ve yer gibi ihtiyaçlarının artık karşılanmayacağını belirtmiştir.

Ancak Türk Telekom bu Genelge'nin yayımlandığı tarihten sonra 20.7.2001 tarihine kadar Turkcell'e 19 BTS onayı, 185 radyolink(R/L) onayı verilmiştir. Söz konusu emirden sonra Türk Telekom tarafından onay verilmeyen -BTS değişikliği, M/L montajı, cabinet ilavesi ve ilave anten montajı ile ilgili olarak - yer sayısı ondur. Bu taleplere Türk Telekom tarafından onay verilmeme gerekçesi taleplerin ilgili prosedürlerin takip edilerek yapılmaması olarak gösterilmiştir.

Türk Telekom tarafından ihtiyaç duyulacak yerlerde diğer kuruluşlara yer tahsis edilmemesini isteyen 25.10.2000 tarihli ve 210 sayılı Genelgeden sonra, 19.7.2001 tarihine kadar Türk Telekom tarafından Telsim firmasına 146 R/L, 22 PCU, 5 BSC montaj, 15 BTS montaj ve 25 R/L değişim onayı verilmiştir.

2.2.4.1. Değerlendirme

Özel devre ve diğer altyapı taleplerinin karşılanmamasına ilişkin olarak öne sürülen 25.10.2000 ve 210 sayılı Genelge, yer sıkıntısı olan ve olabilecek Türk Telekom binalarında, yabancı kurum ve kuruluşlara yer tahsis edilmemesini emretmektedir. Söz konusu Genelge'de GSM operatörleri ile özel devre ve enerji talep eden diğer kurum ve kuruluşları arasında ayırım yapılmamaktadır. Dolayısıyla, Genelge'nin yalnızca Aycell'e rakip olan GSM işletmecilerini hedef aldığı ve onların faaliyetlerini zorlaştırma amacı taşıdığı ileri sürmek mümkün görünmemektedir. Nitekim, Van İl Müdürlüğü'nün uygulaması haricinde, Genelge'nin uygulandığına ilişkin herhangi bir belge mevcut değildir. 210 sayılı Genelge'den sonra Türk Telekom'un farklı gerekçelerle yer, devre veya enerji tahsis etmediği durumlar olmakla beraber, Genelge'nin yayımlandığı tarihten 20.7.2001 tarihine kadar Turkcell'e 19 BTS onayı, 185 radyolink(R/L) onayı, Telsim'e de 146 R/L, 22 PCU, 5 BSC montaj, 15 BTS montaj ve 25 R/L değişim onayı verilmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere, Türk Telekom'un özel devre sağlama yükümlülüğü vardır, ancak yer, enerji vb. talepleri karşılamakla yükümlü değildir. Bu açıdan bakıldığında, Türk

Telekom'un Aycell'in rakiplerini zor durumda bırakmak amacıyla özel devre ve diğer altyapı taleplerini karşılamamak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığına ilişkin iddianın gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

J- SONUÇ

Yukarıda verilen bilgiler ve yapılan değerlendirmelerin doğrultusunda, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin;

- Özel devre kira bedellerine ve altyapı ve tesislerden kullanılmasından alınan kira bedellerine yüksek oranlarda zam yaparak hakim durumunu kötüye kullandığına ve GSM operatörleri arasında "Aycell" lehine ayrımcılık yaptığı,
- Özel devrelerin kira bedellerine sözleşme süresinin uzunluğuna göre indirim yaparak, yasal tekel süresinin bitiminden sonra da tekel konumunu fiilen sürdürmeyi hedeflediği,
- Sahip olduğu santraller ve gayrimenkullerin bir kısmında, GSM operatörlerine ait cihazların tahliyesi vasıtasıyla GSM operatörlerinin faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı,
- GSM operatörlerini özel devre ve enerji vb. diğer altyapı taleplerini karşılamayarak GSM operatörlerinin faaliyetlerini zorlaştırmak yoluyla hakim durumunu kötüye kullandığı,

dolayısıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiatlarına yönelik herhangi bir tespite ulaşılamaması nedeniyle, anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve her iki şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.